

EU-krönikan

Anton Nilsson, ministerråd

Vit rök från Europaparlamentet, vi har en ny kommission på plats!

EU-kommissionen är på många sätt som EU:s regering, fast ändå inte helt. Kommissionen är den verkställande institutionen i EU, det är deras jobb att se till att fördragen och de lagar som Europaparlamentet och EU:s medlemsstater i rådet har beslutat om faktiskt följs. De ska inte jobba för någon enskild medlemsstats räkning utan ta unionens intressen i beaktande. Men kommissionen har på ett sätt en ännu större roll än en "vanlig" regering då det bara är de som kan komma upp med nya lagförslag. Det går alltså inte för en parlamentariker eller en medlemsstat att få igenom någon lag utan att EU-kommissionen initierat det.

Kommissionen är alltså EU:s motor, men de sitter också på en betydande makt. Men vilka är det då som sitter i kommissionen? Om du öppnar en skolbok så kommer du antagligen att läsa att kommissionen består av en kommissionär per medlemsstat. Det stämmer, men det är inte hela sanningen.

I själva verket är kommissionen en enorm tjänstemannaorganisation med över 30 000 medarbetare. Det finns alltså fler kommissionstjänstemän än vad det finns ålänningar. Det låter vid en första anblick som väldigt många, men man ska komma ihåg att dessa jobbar för över 400 miljoner människor. Jämför man med exempelvis London stad så jobbar det fler människor där. Om det är en stor eller liten organisation är alltså sist och slutligen en fråga om perspektiv.

Den politiska ledningen för kommissionen är dock kommissionärerna. Även om lagförslag

och beslut tas fram av tjänstemän är det upp till den politiska kommissionen att fatta beslut om exempelvis vilka lagförslag man faktiskt ska föra fram, när kommissionen ska välja att väcka talan mot en medlemsstat som inte följer regelverket eller andra stora beslut.

När en ny kommission tillträder justeras givetvis vilken politik som förs, så sammansättningen av kommissionen är viktigt. Samtidigt ska man kanske inte överdriva betydelsen, alla de över 30 000 tjänstemännen är kvar så även om den politiska inriktningen justeras något så fortsätter arbetet på många sätt som vanligt.

Det lyfts ofta kritik mot att kommissionen är så mäktig och det ifrågasätts om det är rimligt att en organisation som, även om den leds av politiker, inte är direkt folkvald sitter på sådan makt. Det är en kritik som det såklart till viss del finns fog för, samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det sist och slutligen är de direkt folkvalda europaparlamentarikerna och medlemsstaterna i rådet som faktiskt är de som stiftar lagar. Är inte de med på noterna så blir det ingen ny lag. Det kan vara värt att tänka på nästa gång ni hör en nationell politiker beklaga sig över något beslut som "EU" har fattat.

Hälsningar från Bryssel!

Amanda Fagerström, praktikant

Trots att det i skrivandes stund faktiskt är soligt vill jag framföra mina hälsningar från Bryssels regniga allmäntillstånd. 2024 har varit det regnigaste året i Belgiens historia. Dock måste jag ändå imponeras och inspireras av belgarnas resiliens att troget fortsätta att använda uteserveringarna under värmelampor och filter långt in i november. Om man skulle ställa in sina planer på grund av dåligt väder skulle man aldrig göra något här, och det är väl en av de många lärdomarna jag tar med mig härifrån.

November har varit en månad där jag fått bekanta mig mer med de olika regionala representationerna som verkar här i Bryssels EU-kvarter. Även om man ibland kan tänka att Åland är ett unikt fall, är vi långt ifrån ensamma i Europa. Här möts öar, huvudstäder och federala stater som alla håller fanan högt för sina regioner. Dock kan upplägget och storleken på representationen variera kraftigt. Från Åland har vi ett kontor vid den finska representationen med ett ministerråd och en praktikant. Den federala staten Belgien har ett liknande koncept, dock med en hel våning för Flanderns, respektive Valloniens och Bryssels delegationer. Den tyska delstaten Bayern äger ett enormt slottsliknande byggnadskomplex i mitten av EU-kvarteret, ett hem för såväl den regionala delegationen som för pampiga evenemang. Öar som Korsika och Sardinien driver små, fristående kontor som är separerade från sina medlemsstaters officiella representationer. Detsamma gäller de spanska autonoma regionerna Katalonien och Baskien, som etablerat egna kanaler för att försöka nå EU:s institutioner.

Åland har dock kanske det minsta kontoret av alla regioner jag har sett här i Bryssel.

Men hur kreativa och ambitiösa regionerna än är, stöter de förr eller senare på EU:s formella ramverk. När det gäller förhandlingarna i rådet är det enbart medlemsstaterna som får en plats vid bordet med mikrofon och röst. För Ålands del innebär det att Republiken Finland är vår officiella röst i de formella förhandlingarna, och där ser jag en tydlig fördel med att vi delar kontorslokaler med våra finska kollegor. Det skapar en smidigare samordning och förbättrar förståelsen mellan oss. Dessutom finns det en mycket expertkunskap att hämta här i huset, vilket är bra för oss som varje vecka följer flera olika lagförslag om allt från miljö till transport.

Tillbaka till mer allmänna trevligheter så nalkas det jul och andra festligheter även här. Jag har inhandlat en importerad flaska marli-glögg och i helgen öppnar flera av julmarknaderna här i Belgien. Ett perfekt tillfälle att introducera mina internationella vänner till åländsk lilla jul.

Den nya EU-kommissionen splittrar Europaparlamentet

KOMMISSIONEN Innan en ny EU-kommission kan tillträda behöver en majoritet av Europaparlamentet rösta ja till den nya kommissionen. Parlamentet har enskilda höranden med de olika kommissionärskandidaterna (som ni kunde läsa om i det förra nyhetsbrevet), men sedan röstar de om den nya kommissionen som en helhet.

Efter veckor av intensiva förhandlingar och långa utfrågningar kunde Europaparlamentet slutligen godkänna den nya EU-kommissionen i slutet av november. I omröstningen blev det 370 röster för, 282 emot och 36 nedlagda. Trots den tydliga splittringen i parlamentet fick alltså kommissionen den majoritet som behövs för att kunna inleda sitt arbete den 1 december.

Det nya kommissionärskollegiet består huvudsakligen av representanter från Europeiska folkpartiet (EPP), Socialdemokraterna (S&D), Renew Europe och konservativa och reformister (ECR). Dessa grupper utgjorde också kommissionens starkaste stöd i omröstningen. Socialdemokraternas gruppledare, Iratxe García Pérez, bekräftade att hennes grupp röstade för att godkänna kommissionen, medan de gröna var splittrade men med en knapp majoritet för.

Ytterhögergruppen Patrioter för Europas ledare (Pfe), Jordan Bardella, kritiserade dock kommissionen för att sakna ett direkt mandat från väljarna och röstade nej. ECR-gruppen valde en flexibel linje och lät sina ledamöter rösta fritt, medan Vänstergruppen enhälligt röstade nej och förklarade att de planerar att aktivt motarbeta kommissionens politik.

Omröstningen markerar starten för ett nytt politiskt kapitel inom EU, där kommissionen ställs inför höga förväntningar och fortsatt ideologisk splittring inom parlamentet. Det är tydligt att majoriteten i Europaparlamentet alltså nu finns i och kring den politiska mitten. De partier som finns längst ut till höger och till vänster har valt att ställa sig utanför majoriteten.

Vilka är de nya Kommissionärerna?

Kommissionen består av 26 kommissionärer och en ordförande. I kommissionen har 6 av kommissionärerna fått roller som vice-ordförande. Det betyder att de har ett övergripande ansvar för ett brett politikområde och koordinerar andra kommissionärers arbete. På följande sidor kan du läsa mer om dem och vad de kommer att prioritera under sin mandatperiod.

SPANIEN

Teresa Ribera Rodríguez: Vice ordförande för ren, rättvis och konkurrenskraftig övergång

Den spanska ministern Teresa Ribera Rodríguez stod inför en svår utfrågning i Europaparlamentet, men inte på grund av sina policyförslag. Spanska europaparlamentariker från Europeiska folkpartiet (EPP) använde utfrågningen för att kritisera den spanska regeringens hantering av de förödande översvämningarna i Valencia. Ribera Rodríguez avfärdade detta och betonade att sådana frågor hör hemma i den spanska riksdagen. På den europeiska nivån presenterade Ribera sin vision för en grön omställning. Hon försvarade EU:s gröna giv och betonade vikten av att upprätthålla redan existerande klimatlagstiftning. Hennes prioriteringar inkluderar att påskynda förnybara energiprojekt och stödja industrins omställning för att säkerställa en konkurrenskraftig, hållbar framtid.

FINLAND

Henna Virkkunen: Vice ordförande för teknisk suveränitet, säkerhet och demokrati

Den finska europaparlamentarikern klarade sin utfrågning inför Europaparlamentets utskott för industri och inre marknad genom att presentera en ambitiös vision för EU:s digitala och tekniska framtid. Hon vill stärka unionens teknologiska suveränitet, förbättra cybersäkerheten och minska beroendet av externa aktörer inom kritiska områden som 5G, AI och kvantteknologi. Hon betonade vikten av att skydda unionen mot hybridhot och cyberattacker samt att främja innovation och digitalisering i hela EU. Positionen anses vara en av de tyngre portföljerna i den nya kommissionen och är högts aktuell i och med de ryska hybridhoten.

FRANKRIKE

Stéphane Séjourné: Vice ordförande för välstånd och industristrategi

Frankrike hade väntat sig en viktig portfölj när de nominerade kommissionsveteranen Thierry Breton till Von der Leyens nya kommission. Problemet var dock att kommissionens ordförande och Breton hade uppenbara problem att samarbeta varandra. Breton begärde under dramatiska omständigheter avsked redan i September och Frankrike nominerade då sin utrikesminister Stéphane Séjourné istället. Som kommissionär vill han arbeta för en minskning av byråkrati och förenklingen av rapporteringsskyldigheterna för industri och företagare. Under sitt hörande föreslog Séjourné en ny konkurrensfond kopplad till sammanhållningspolitiken för att stödja innovation och ren teknologi.

ESTLAND

Kaja Kallas: Högsta representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik och vice ordförande för Europeiska kommissionen

Redan som Estlands statsminister har Kaja Kallas blivit en av de mest framstående rösterna inom europeisk utrikespolitik. Hon är känd för sin starka retorik mot Ryssland och landets aggressioner, vilket väckte oro bland vissa för att EU:s hållning gentemot Ryssland skulle bli för hård och att hon skulle prioritera detta framför andra internationella frågor. Trots detta gav hennes balanserade svar tillräcklig trygghet för att få parlamentets godkännande. Som högsta representant för EU:s utrikespolitik leder hon institutionen European External Action Service (EEAS) (som kan liknas vid EU:s utrikesministerium) och företräder unionen i frågor om den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Samtidigt är hon en av kommissionens viceordförande, en roll som är både betydelsefull och en fjäder i hatten för både Kallas och Estland.

RUMÄNIEN

Roxana Mînzatu: Vice ordförande för människor, färdigheter och beredskap

Roxana Mînzatu är en erfaren minister och europaparlamentariker från Rumänen som kommer ansvara för frågor om bland annat utbildning och sysselsättning. Enligt Mînzatu behöver EU en mer dynamisk och framtidsinriktad arbetsmarknad. Hon vill arbeta för att hinder för tillgång till utbildning och ett mer rättvist och integrerat system. Hon fick dock en del kritik för att hon gav få konkreta förslag för hur EU ska uppnå detta. EU har begränsade befogenheter på de här områdena, så mycket av det hon vill åstadkomma är beroende av hur mycket medlemsstaterna faktiskt vill samarbeta och koordinera.

ITALIEN

Raffaele Fitto: Vice ordförande för sammanhållning och reformer

Som en av de mer kontroversiella nomineringarna stod den italienska ministern Raffaele Fitto inför en lång grillning i europaparlamentet. Mycket av granskningen kretsade kring hans band till Italiens premiärminister Giorgia Meloni, som politiskt står långt ute på högerkanten. Kritiker ifrågasatte om Fitto kunde tjäna europeiska intressen utan att bli påverkad av sin politiska tillhörighet. Fitto svarade med att betona sitt engagemang för EU-omfattande mål och hävdade att han skulle prioritera europeiska intressen framför nationella, trots sina tidigare politiska kopplingar. Fitto förespråkar en mer centraliserad förvaltning, vilket han anser skulle förbättra tillsynen och göra fonderna mer effektiva genom att koppla dem närmare EU:s gemensamma prioriteringar, såsom klimatanpassning, digitalisering och hållbar utveckling. Samtidigt har Von der Leyen gett honom ansvar över EU:s ö- och regionpolitik. Hur han lyckas balansera dessa återstår att se, men han kunde efter mycket om och men få europaparlamentets godkännande.

Övriga kommissionärer:

SLOVAKIEN Maroš Šefčovič:

Kommissionär för handel och ekonomisk säkerhet; Interinstitutionella förbindelser och öppenhet

LETTLAND Valdis Dombrovskis: Kommissionär för ekonomi och produktivitet; Implementering och förenkling

KROATIEN Dubravka Šuica:

Kommissionär för medelhavsområdet

UNGERN Olivér Várhelyi:

Kommissionär för djurrätt och hälsa

NEDERLÄNDERNA Wopke Hoekstra: Kommissionär för Klimat och ren tillväxt

LITAUEN Andrius Kubilius: Kommissionär för försvar och rymden

SLOVENIEN Marta Kos:

Kommissionär för utvidgning

TJECKIEN Jozef Síkela:

Kommissionär för internationella samarbeten

CYPERN Costas Kadis:

Kommissioner för hav och fiske

PORTUGAL Maria Luís Albuquerque:

Kommissionär för Finansiella tjänster

BELGIEN Hadja Lahbib:

Kommissionär för beredskap och krishantering samt jämställdhet

ÖSTERRIKE Magnus Brunner:

Kommissionär för Inrikes frågor och migration

SVERIGE Jessika Roswall:

Kommissionär för miljö, vattenresiliens och en konkurrenskraftig cirkulär ekonomi

POLEN Piotr Serafin:

Kommissionär för budget, bedrägeribekämpning och offentlig förvaltning

DANMARK Dan Jørgensen:

Kommissionär för energi och bostäder

BULGARIEN Ekaterina Zaharieva:

Kommissionär för startups, forskning och innovation

IRLAND Michael McGrath:

Kommissionär för demokrati, rättvisa och rättsstatsprincipen

GREKLAND Apostolos Tzitzikostas:

Kommissionär för transport och turism

LUXEMBURG Christophe Hansen:

Kommissionär för jordbruk och livsmedel

Valencias översvämningar väcker krav på EU:s nya klimatberedskapsplan

KLIMAT I slutet av oktober drabbades den spanska regionen Valencia av en naturkatastrof av historiska proportioner. Tre dagars kraftigt regn ledde till förödande översvämningar som fullständigt överväldigade regionens infrastruktur. Gator förvandlades till forsande floder, och många människor blev fast i sina hem eller fordon utan möjlighet att fly. Över 220 människor har bekräftats döda, och tusentals har förlorat sina hem.

Skadorna är omfattande – jordbruksområden har förstörts, och fordon har spolats upp på järnvägsspår. I takt med att antalet döda ökat har tillfälliga bårhus behövts för att hantera krisen. Kritiken mot myndigheterna har varit stor, då många anser att tidigare vädervarningar kunde ha gett mer tid för livräddande åtgärder.

Översvämningarna är en av de dödligaste naturkatastroferna i Spanien i modern tid och har aktualiserat behovet av bättre förberedelser mot klimatrelaterade hot. EU har agerat snabbt för att stödja Spanien. Copernicus-satellitssystemet har försett spanska myndigheter med detaljerade bilder för skadebedömning, och unionens civilskyddsmekanism har mobiliserats för att samordna bistånd från medlemsstaterna. Samma mekanism har tidigare varit avgörande vid skogsbränder i Sverige 2018 och vid översvämningar i Centraleuropa tidigare i år.

Extremväder av denna skala blir allt vanligare på grund av klimatförändringar, vilket skapar ökade krav på både förebyggande åtgärder och snabb krishantering. Europaparlamentets talman Roberta Metsola har lyft vikten av att förenkla tillgången till EU:s katastroffonder för snabbare återhämtning. Samtidigt utvecklar EU-kommissionen initiativet "RESTORE," som ska snabba upp ekonomiskt stöd och ge drabbade regioner bättre möjligheter att möta framtida klimatutmaningar.

Krishantering är alltså ett område där vi sannolikt kommer att se ökat samarbete på EU-nivå framöver.

EU förbereder åtgärder för att minska mikroplastföroreningar från plastpellets

MILJÖ Plastpellets, som är råvaran för tillverkning av all plast, utgör en av de största källorna till oavsiktliga mikroplastföroreningar. Spill av pellets under tillverkning, lagring eller transport är ett återkommande problem som kan leda till mycket problem. När dessa små plastpartiklar väl hamnar i naturen bryts de inte ner biologiskt och är i princip omöjliga att få bort. Mikroplastföroreningar har påträffats i olika ekosystem och till och med i vår mat och vårt dricksvatten. Inte speciellt trevligt alltså.

Utöver miljöeffekterna kan plastpellets och mikroplaster påverkar folks hälsa. Forskare rapporterar om ökande spår av mikroplaster i människokroppen och varnar att det kan vara potentiellt giftiga för både människor och djur. Även om konsekvenserna ännu inte är fullt utredda, misstänks mikroplaster bidra till inflammationer, hormonstörningar och andra hälsorisker, enligt kommissionen.

I oktober 2023 lade EU-kommissionen fram ett lagförslag för att minska föroreningar från plastpellets. Förslaget ställer tydliga krav på operatörer och transportörer att vidta åtgärder i tre steg. Först och främst ska spill förebyggas genom strikt hantering och skyddsåtgärder. Om spill ändå sker ska det snabbt inneslutas för att förhindra att plasten når miljön. Som sista åtgärd krävs sanering av redan inträffade spill.

Under medlemsstaternas diskussioner av förslaget i rådet verkar de vilja utveckla kommissionens förslag vidare. Bland annat finns det medlemsstater som vill att reglerna ska omfatta sjötransporter, en sektor som inte täcktes i det ursprungliga förslaget men som är avgörande för att minska risken för utsläpp i marina miljöer.

Med förslaget snart färdigbehandlat närmar det sig att bli bindande lag. När det träder i kraft kommer alla aktörer behöva uppfylla kraven inom 18 månader.

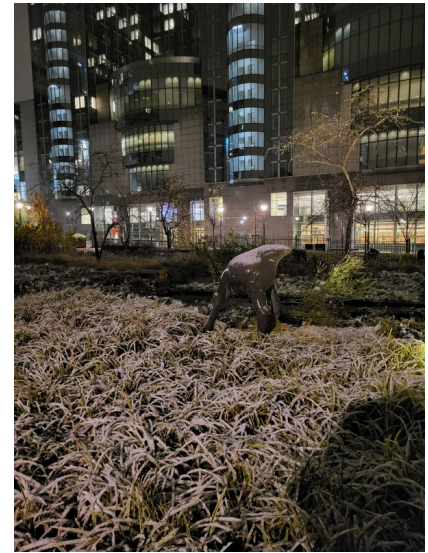
November i bilder

I början av November gick ganska många timmar åt att lyssna på kommissionshöranden.

Åland var inbjudna till Bayerns representation för ett event om regioner och sammanhållningspolitik.

Dagen den första snön kom till Åland kom den även till Bryssel! Dock i form av snöblandat regn...

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Nyhetsbrevet skrivs och redigeras av Amanda Fagerström. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

[Föregående nyhetsbrev hittar du här!](#)

Ni når oss via:

anton.nilsson@gov.fi & amanda.fagerstrom@gov.fi

Facebook: [Ålands landskapsregering i EU](#)